7/5610-13013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Zeki ÇAKAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için delaletlerinizi arz ederim. 15.01.2002

Dr. Azmi ATEŞ
İstanbul Milletvekili

SORULAR:

1- 2001 yılında ülkemizde kullanılan doğalgaz miktarının 16 milyar metre küp olduğu doğru mudur?
1997 yılı doğalgaz tüketiminin sektörlere göre dağılımı nasıldır?
Bu rakamlar 2001 yılı için nasıl değişmiştir?

2- Bugün kullanılan doğalgaz dahil, yürürlüğe giren ve girecek olan resmi bağlantılarla birlikte Türkiye'nin 2005, 2010 ve 2020 yılları için tüketmek mecburiyetinde olduğu doğalgaz miktarı ne kadardır?
Bu miktarın sektörlere göre dağılımı nasıl planlanmaktadır?

3- Türkiye, Rusya Federasyonuyla 15 Aralık 1997 tarihinde imzaladığı -16 milyar metre küp/yıl ilave doğalgaz satın alacağı- Mavi Akım Projesi gündeme gelmeden önce,
-Enerji Bakanlığı, 1990 ve 1995 yıllarında yaptığı gaz talep ve tahmin çalışmalarında ihtiyacımızı, 2010 yılı için 19 ve 30 milyar metre küp,
-DPT, 2010 yılı için 30, 2020 yılı için ise, 38 ila 40 milyar metre küp olarak tesbit ederken,
-BOTAŞ'ın 1995 yılı sonu itibariyle tahmini rakamı 2010 yılı için yaklaşık 25 milyar metre küp, 2020 yılı için 38 ila 40 milyar metre küp olarak belirlenmiştir?
-Ayrıca, Dünya Enerji Ajansı, Dünya Bankası ve büyük enerji şirketleri 2010 yılı için Türkiye'nin doğalgaz ihtiyacını 35 milyar metre küp civarında tespit etmişlerdir. 2020 yılı hesaplanırken, aşağıdaki yol takip edilmektedir: Dünya enerji ihtiyacının yıllara göre artışı, yıllık büyüme hızının yüzde 50'si olarak kabul edilmektedir. Dünyada yıllık büyüme hızı ortalama yüzde 4 kabul edildiğinden, enerji artışı da yüzde 2'ye tekabül etmektedir. Buna göre, ihtiyacımızın 2020 yılı için 43 milyar metre küp civarında olduğu görülecektir.
Oysa, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Mavi Akım Projesinden sonra doğalgaz tüketim rakamlarını 2010 yılı için 55 milyar metre küp, 2020 yılı için ise 82 milyar metre küp olarak değiştirmiştir.
Neden?
-Bu durumda mevcut gaz tüketimi bu rakamlara nasıl ulaşacaktır?
-Bunun sektörlere göre dökümünü yapar mısınız?

7/5810-13015

4- Bakanlığınızca, Doğalgaz tüketim rakamları 2010 yılı için 55 milyar metre küp, 2020 yılı için 82 milyar metre küp olarak değiştirilirken, **DPT'nin** 30 Haziran 1999 ve 20 Eylül 2000 tarihli raporlarında ortaya koyduğu **"...projelerin belirlenmesinde dikkate alınması gerekli kriterler" göz önünde bulundurulmuş mudur?**
Bulundurulmuş ise, 2005 yılında elektrik enerjisi sektöründe kullanılacak olan doğalgaz miktarı ne kadardır?

5- Ülkemizde ekonomi 1999 yılında yüzde 6.4, 2001 yılında ise yaklaşık yüzde 10 olarak küçüldüğüne göre,
Sanayi ve enerji sektörlerinde hedeflenen doğalgaz tüketimine nasıl ulaşılacaktır?

6- Doğalgaz fiyatlarının korkunç boyutlara çıkarılmasından sonra, vatandaşlarımız alternatif yakıt ürünlerine yöneldiğinden, bu gidişle konutlardaki doğalgaz tüketimi azalmaya devam edecektir.
Bu durumda, konutlarda hedeflediğiniz doğalgaz tüketim miktarını nasıl yakalamayı düşünüyorsunuz?

7- Doğalgaz tüketim rakamlarının artırılmasının temelinde, Mavi Akım Projesi'nin yatmakta olduğu ifade edilmektedir. Mavi Akımla Rusya Federasyonu'ndan 16 milyar metre küp doğalgaz alınacaktır. Bu rakam, önceliklerle birlikte 30 milyar metre küpe ulaşacaktır.
Bu da 2020 yılında ortalama olarak tüketilecek olan 45 milyar metre küp doğalgazın yaklaşık yüzde 67'sine tekabül etmektedir. Bu durum, **beraberinde stratejik açıdan tek kaynağa bağımlı olmamıza tepki gösteren haklı eleştirileri getirecektir.**
Bu eleştirilerin hedefi olmamak için tüketim rakamlarının yukarıdaki gibi artırıldığı söylenmektedir. Bu doğru mudur?

8- 30 Haziran 1999 tarihinde DPT, Müsteşar Prof. Dr. Orhan GÜVENEN imzasıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına gönderdiği yazıda;
"Müsteşarlığımızca yapılan çalışmada, 2005 yılı itibariyle elektrik enerjisi sektöründe yaklaşık 15 milyar metre küp doğalgaz ihtiyacı gözükmesine karşılık, BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından 2005 yılı için aynı amaçla 30 milyar metre küp gazın tüketilmesinin planlandığı ve buna göre gaz alım bağlantılarına gidildiği görülmektedir. Bu durumda, 2005 yılında yine yaklaşık 15 milyar metre küp ihtiyaç olmaması nedeniyle tüketilemeyeceği ve bedelinin "take or pay", "al ya da öde" şeklindeki alım garantili anlaşmalar gereğince ödenmek durumunda kalınacağı, gazın tüketilmek istenmesi halinde de gereksiz santral yatırımlarına girileceği anlaşılmaktadır" denmektedir.
Bu durum 20 Eylül 2000 tarihli DPT Raporunda teyid edilerek, bu yanlış uygulamanın Hazine üzerindeki yükünün yıllık 1.5 milyar dolar mertebesine ulaşabileceği ifade edilmektedir.
Bu tesbitlerin ışığı altında, şimdi size sormak istiyorum:
Elektrik enerjisi sektöründe kullanılması düşünülen, yıllık 15 milyar metre küp doğalgaz kullanımı fazlalığının ülkemize 1.5 milyar dolar ek külfet getireceği dikkate alınıp gereken yapılmış mıdır?
Yapılmış ise, 2005 yılında elektrik enerjisi sektöründe kullanılacak olan doğalgaz miktarı kaç metre küptür?